

Література:

1. Крылова Е. М. Транснациональные корпорации: современные черты и направления развития. *Актуальные исследования*. 2020. №13 (16). С. 54-56.
2. A. Murphy, H. Tucker, M. Coyne, M. Touryalai. Forbes GLOBAL 2000 The World's Largest Public Companies Forbes. 2020. URL: <https://www.forbes.com/global2000/#c740dd4335d8>.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Красноруцький Д.О.

*Науковий керівник: Нікітіна А.В., к.е.н., доцент
Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця*

На сьогоднішньому етапі розвитку вітчизняної економіки з урахуванням високого ступеня інтеграції України до системи міжнародної торгівлі, визначальним фактором для формування сталого розвитку соціально-економічної системи є розвиток експорту товарів та послуг. Враховуючи специфічні риси української економіки та структуру зовнішньої торгівлі, саме експорт продукції аграрного сектору забезпечує стабільні валютні надходження до країни, виступає в ролі засобу посилення фактору присутності на зарубіжних ринках, посилює загальнонаціональні позиції у світовій торгівлі та стимулює зростання обсягів вітчизняного виробництва. До того ж висока доля експорту сільськогосподарської продукції свідчить про забезпеченість даними товарами на внутрішньому ринку, що виступає в ролі одного з індикаторів високого рівня продовольчої безпеки країни [1]. У загальному експорті продукти аграрного сектору займають майже 40%. Що свідчить про експортоорієнтованість сільського господарства нашої країни. Але якщо проаналізувати структуру даної галузі економіки, то можна виявити проблеми процесу виробництва та присутність певних негативних тенденцій у галузі загалом. Звісно, виявлення та вирішення проблемних аспектів функціонування системи виробництва та торгівлі в аграрному секторі має стати першочерговим завданням держави.

Однією з проблем даного сектору, є факт негативної пропорції у експорті аграрного сектору, між продуктами рослинництва та тваринництва. У загальному експорті продукти рослинництва займають 2,4%, а рослинництво забезпечує 35,9% загального експорту країни. Дане явище свідчить про значну диспропорцію розвитку між галузями сільського господарства України. Значне переважання рослинництва, не дає Україні повноцінно реалізовувати свій експортний потенціал у аграрному секторі. Оскільки саме розвиток тваринництва, у порівнянні з рослинництвом, забезпечує більшу кількість робочих місць, дає можливість сформувати більший обсяг доданої вартості, виступає каталізатором розвитку харчової промисловості, стимулює розвиток

інноваційної діяльності у суб'єктів аграрного бізнесу та дозволяє їм отримати більший обсяг авансованого капіталу прибутків під час експорту. Саме тому стимулювання розвитку тваринництва може вивести український експорт сільськогосподарської продукції на новий рівень. Але спочатку необхідно, щоб вітчизняний виробник забезпечив внутрішній ринок, бо за показниками 2020 року ми маємо від'ємне сальдо у міжнародній торгівлі продуктами тваринництва. Позитивна тенденція починає складатися лише у птахівництві, а для відновлення поголів'я великої рогатої худоби та м'ясо-молочного виробництва, знадобиться час та значні капітальні інвестиції.

Наступна проблема вітчизняного сільського господарства пов'язана вже з недостатнім розвитком рослинництва. Нині українські аграрні підприємства, здебільш, виступають у ролі сировинних додатків, закордонних фірм. Якщо досліджувати структуру експорту продуктів рослинництва, то можна побачити, що Україна переважно експортує саме сировину для подальшої переробки [2]. Так, наприклад, Україна займає лідируючі позиції на світовому ринку за експортом пшениці, соняшникової олії, жита, кукурудзи та ріпаку. З переліку даних товарів продуктом переробки є соняшникова олія, а інші товари є сільськогосподарською сировиною. Так, Україна експортує зерно пшениці до Європи, а після цього імпортує пшеничне борошно з Європи. Тобто ми втрачаємо значну частину прибутків від продажу даного товару на території країни. Звідси, одним з основних напрямів розвитку вітчизняного виробництва, так і одним зі способів нарощування експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників, є поглиблення процесу переробки на вітчизняних підприємствах та початок позиціонування вже нових продуктів національного виробництва на зарубіжних ринках [2].

Ще однією вадою українського виробництва є олігополістичний характер конкуренції на внутрішньому ринку експортоорієнтованих видів сільськогосподарської продукції. Оскільки середні за розмірами та масштабами виробництва вітчизняні товаровиробники не можуть самостійно формувати комерційно значимі для експорту партії продукції, а потужності для зберігання великого обсягу даного виду товарів є лише у великих агрохолдингів, відбувається фактичне відсторонення аграрних підприємств від експортної діяльності. Негативним фактором є зниження ступеня забезпечення інтересів аграрних підприємств, які формують необхідний обсяг експортно-орієнтованої продукції. І в результаті експортний потенціал аграрних підприємств визначається як сукупність потенціалів учасників каналу товаророзподілу, на визначеному ринку.

Таким чином, ключовими напрямами розвитку експортного потенціалу аграрного сектора вітчизняної економіки є гармонізація економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників з суб'єктами сфери обігу, які здійснюють експортну діяльність, а також розвиток переробки сільськогосподарської продукції в середині держави, освоєння випуску орієнтованої на експорт продовольчої продукції, що дозволить суттєво підвищити ефективність вказаної діяльності.

Література:

1. Мазаракі А. А. Управління експортним потенціалом України: монографія. К. : Київ. нац.торг.-екон. ун-т, 2007. 210 с.
2. Нікітіна А. В., Юдіна І. В. Удосконалення теоретико-методичних основ експортного потенціалу підприємства в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів. *Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»*. Одеса. 2018. С. 24-28.

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Мілінтєєв Б. А.

Науковий керівник: Артьомова А. В., к.т.н, доцент

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Україна, яка розташована в центрі Європи на перехресті транспортних шляхів, і яка має для поступального розвитку своєї рекреаційної сфери сприятливі природно-кліматичні умови, значний історико-культурний потенціал, необхідні людські та матеріальні ресурси, значно відстає від більшості європейських країн за рівнем розвитку рекреаційно-туристичних послуг. Причинами такого становища є складна соціально-економічна ситуація в державі, нерегульованість механізмів стимулювання туристичної індустрії, відсутність ефективної стратегії розвитку цієї галузі.

Аналіз наукової літератури дає змогу виділити такі напрями дослідження туризму, як соціальний, історичний, економічний, правовий, міжнародний та ін. Теоретико-методологічні аспекти туризму, історію його розвитку як в Україні, так і за рубежом, окремі питання управління галуззю вивчали відомі вітчизняні вчені: В.К. Федорченко, В.І. Цибух, А.Т. Матвієнко, М.П. Крачило.

Сьогодні Україна швидко проникає у сферу міжнародного туризму і прагне заволодіти якомога більшою часткою доходів у туристичному бізнесі. Приклад розвинутих країн демонструє можливість отримання значних доходів від участі у міжнародних туристичних відносинах. Проте участь в них України потребує глибокої наукової оцінки, передусім, розгляду доцільності такої участі та її можливості.

Незважаючи на позитивні тенденції розвитку туризму в Україні існує ряд проблем, які необхідно розв'язати шляхом впровадження інноваційних форм і методів управління та регулювання туристичною галуззю на державному та регіональному рівні.

Незважаючи на те, що Україна має потужний туристично-рекреаційний потенціал, існує ряд чинників, які перешкоджають його розвитку:

- відсутність єдиного механізму державного регулювання туристичним сектором економіки;
- невідповідність нормативно-правового та організаційно-фінансового